

N'ÀUTRA OCASION PERDÙA

Ant ël mèis ëd Luj i l'avio proponù ai letor e amis dël giornal ëd sotsigné na petission për ël piemontèis ai gieugh olimpich d'invern dël 2006.

A la fin ëd l'ann la petission a l'ha archujù apoprè 300 firme (e fin-a quaicòs ëd meno), dont na tersa part an manera "eletrònica" (an internet).

Sossì a veul dì, as capiss, la dèrta dl'inissiativa. Se quaidun a chërda ëd podèj un di andè da "ij politich" con la preuva provà che na part, bele se cita, dij piemontèis a-j ten a vèdde soa lenga dovrà an manera publica, a peul tense sciasa soa convinsion. Ma senza dilo tròp fòrt.

E se quaidun, mi nò, a chërda për dabon che 'l piemontèis a podeissa esse dovrà ai gieugh olimpich, magari an sla boca d'un-a dle grassiose e bondose "autorità", a peul, torna, tense, bin bin ës-ciassa, soa convinsion.

O magari a peul prové a convince le autorità ant n'òtra manera, con soe relassion andrinta a j'uffissij dla region. Ma, an essend che dal piemontèis ai gieugh olimpich a-i saria pòch da vagné për ij piemontèisista (ch'a son na còsa diferenta dal piemontèis e tuta n'òtra còsa dal Piemont e ij piemontèis), i l'hai ij mé dubi ch'a lo faran.

I propon-o donca a mé diretor ëd saré uffissial-

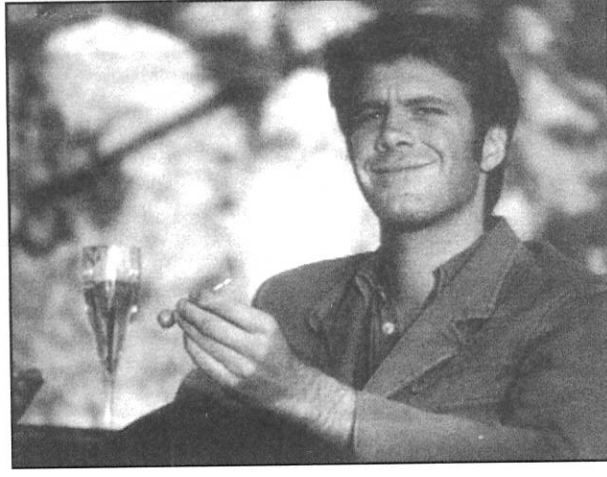
ment la petission a la fin ëd l'ann. Al midem temp, i sarèrai la petission eletrònica ansima a la pagina-web d' "Assion Piemontèisa" che i soagno mi. I ringrassio tuti coj che la petission a l'han pijasse ël sagrin ëd lesla e sotsignela, quaidun fin-a dè spantiela. Chi ch'a son-ne? I lo sai nen. Na part nen cita a l'é fàita ëd gent ch'a les nen ël giornal, an conòss nen e ch'a l'é gnanca piemontèisa. Costi-sì i-j' ringrassio fin-a 'd pì.

Lòn ch'i sai bin, a l'é che, fra le firme, a-i son nen cole dij piemontèisista "uffissij". Gnun.

Lòn ch'i sai a l'é che gnun-a associassion coltural piemontèisa a l'ha mai gnanca parlà 'd nòsta inissiativa. Miraco a l'avio por ëd "giuté 'l nemis", miraco a l'é 'dcò colpa nòsta e dla nòsta mancansa d'organissassion e relassion. Miraco tanti piemontèisista a l'avio nen ëd temp da perde, ocupà coma ch'a son a ciucé un pòch ëd sold pùblich (ch'a spusso nen) e organisé n'autër bel rëscontr fra amis.

Ancor pì che për la petission, sossì a l'é un brut colp për mi che i l'avia proponula. I veuj nen dì ch'a sia 'dcò na dèrta për ij piemontèisista e 'l piemontèisism an gener. Ma i chërdo che a sia 'n segn ëd coma ël piemontèisism a sia ancor nen ariessù a avèj

EMANUEL FILIBERT 1 & 2

La stòria as dèsdavan-a pì che pian, da la Savòja a ven a Carignan, da San Quintin, domà a spa e fusil, a jè siolotin bruschi, guernà sot asil.

na dimension publica. Èd pì: miraco, a veul nen avèjla.

Ant ël midem temp, se 'l nemis ëd la patria a l'ha perdù, ël piemontèisism a l'é pa mòrt: ël proget "Arbut", con ij cors ëd lenga piemontèisa ant le scòle organisà da "Nòste Rèis" e ij cors për grand organisà da la "Ca dè Studi Piemontèis" a l'ha avù, ëdcò st'ann sì, un bon dèsvilup.

Fransesch Rubat Borel (ch'a l'ha mai sotsignà n'abonament a Assion

Piemontèisa, nì la petission për la lenga - nnd.) a l'ha soagnà na neuva e bela edission, bilenga e comentà, ëd le "Fàule Moraj" dël Calvo e neuve gramatiche e material për ij cors a saran prontà ant ij mèis a vni: là fòra, fòra dla turris eburnea ëd serti piemontèisista, a-i é, a esist, a bogia la veuja 'd piemontèis: miraco a chèrs fin-a.

Tut sossì a seurt bin ciàir dal "Sondaggio relativo alla conoscenza della lingua piemontese" (sbaruveve nen: "la lingua piemontese" a l'é mach ant ël

titol e ant l'introdussion; peui a torna a esse "il dialetto piemontese").

Costa arserca, comissionà dal Grup dij "Riformisti per l'Ulivo" al Consèj Regional e, an particolar, dal consijé Giancarlo Tapparo, a mosta che 'n pèrsent bondos e magioritari dla popolassion ëd la provinsa 'd Turin a l'ha na bona conossensa 'd nòsta lenga e, dzortut, a l'ha na disposission positiva anvers soa tuta e sò spantiament ant le scòle (un pòch ëd meno anvers sò dovràgi an sij giornaj e a la television).

Lòn che a vantèria fé, adess, a sarìa dè spantié l'arserca fòra da la provinsa 'd Turin, an cercand ëd capì fin-a a che mira la tuta dij "lengagi 'd cioché" fàita da tanti piemontèisista a l'abia vagnà e a sia 'riessù a fé dèsmentié la cossensa dla lenga piemontèisa.

Èl mèis che a ven, se Nòsgnor an na darà la fòrsa, i na parleroma pì creus.

Antrant, sagrineve nen, passé un Bon Natal e ancaminé an piòta l'ann neuv. Vòst servidor,

ël nemis ëd la patria

L'opinion dël diretor an sël

FALIMENT D'UN PROGET

Për prima ròba i dagh cors a l'arcesta dl'amis e colaborador Mauro Tòsco e i diciaro, an manera uffissial, che: "L'archeuita dle sotsignadure perchè che la lenga piemontèisa a ven-a arconossùta coma un-a dle lenghe uffissij dle Olimpiadi dla Fiòca dël 2006 a ven sarà an manera definitiva ël 31 dè dzember dël 2002". Chi a l'ha 'd sotsignadure pronte da mandene ch'as dèsgagia.

Noi, për nòsta part, i faroma avèj le sotsignadure arseivùe a 'n fonsionari dla region perchè ch'a jè deuvra al mej. As capiss che con ël pèssionin ëd sotsignadure ch'i l'avoma as peul fesse bin pòch, për nen di gnente.

Le sotsignadure regolar, cole fàite a man, a son dosentetrantesses; cole eletròniche, senza sotsignadura, a son stanteut: terzentequatòrdes an tut. Bele an contandje tute (e i

sai nen s'a sia possibil) a resta 'l fàit che terzentequatòrdes sotsignadure su quat milion e possa 'd piemontèis a l'é 'n pèrsent ridicol.

I l'avrio podù fé 'd pì? Noi nò! A fé seurte 's giornal e a spedilo, a part jè scrittor ch'an mando ij sò tòch, i soma an quat pèrson-e: un-a a temp pien e tre a temp parsial, motobin parsial.

I vèdde bin donca ch'i l'oma già tut ël nòst da fé e an vansa nen ël temp për fé d'òtra. Costa archeuita a l'avria podù avèj sucess mach an doi cas: che quaidun dij partì politich ëd l'ansidit "Arch Costitussional" a l'aveissa vorsù dimostré sò atacament al Piemont an sociand-se a l'impreisa e a l'aveissa butà an camp ij sò ativista, opura che tute le associassion piemontèisiste a l'aveisso adotà 'dcò lor nòsta archeuita an fasant brandé ij sò tanti sòcio.

Tute doe ste situassion a l'avrio portà a l'organissassion ëd banchet për l'archeuita 'd sotsignadure, banchet ch'a l'avrio praticà mèrcà, manifestassion, fere 'd pais, cese e via fòrt e a saria stait peui gnanca tant malfé rivé al milion ëd sotsignadure. Tut sòn a l'é nen ancapità. Pèrchè?

Pèrchè ij partì politich a l'han gnun interesse për j'interesse dla gent ch'a j' vòta, ma mach për jè dné o për lè spantiament ëd sò podèj.

Për la pì part peuj ëd le associassion piemontèisiste 'l sol interesse genit a l'é col d'òten-e, da la region, ëd finansiamet sempe pì galup, a dèscapit, bin antendù, dj'òtre associassion ch'a rumio a la midema grupia.

I veule n'esempi cit cit? Iv lo dagh subit.

E pròpi an partand da la neuva che Mauro Tòsco an da si dacant.

Mauro Tòsco an dis che 'l mostragi dël piemontèis ant le scòle a va bin e che j'anggagg ëd felo a son èstait èspartì an costa manera: ël mostragi ant le scòle për le masnà cite a l'é gestì da l'associassion "Nòste Reis" con ël proget "arbut", antramente che 'l mostragi ant le scòle për j'anlev pì grand a l'é gestì da la "Ca dè Studi Piemontèis".

An dis ëdcò che Fransesch Rubat Borel (ëd Nòste Reis) a l'ha soagnà na neuva e bela edission bilenghe e comentà ëd le "Fàule Moraj" d'Edoard Ignassi Calvo.

A l'é evident che l'euva dël Calvo, grandissim poeta sossial, a l'é nen adata për le scòle dle masnà cite e le scòle për j'anlev pì grand a son gestie da la "Ca dè Studi Piemontèis" che, fin-a dal 1973, a l'ha edità un liber con tute le ciadeuvre dël Calvo spiegà e comentà da

Gianrens Clivio, forse lè studios pì creus e preparà an sl'argument.

I toche donca con man che 'd rason culturaj për ël travaj ëd Rubat Borel a-i na j'ero pròpi gnun-e. Èd rason econòmiche sì e Nòste Reis a l'ha vagnà soa cita bataja

ant la guera fongà për oten-e da la region pì dné e podèj.

A l'ha vagnala an otenend, con tuta probabilità, autorità e finansiamet regional për dé a le stampe un liber dèsutil.

B.B.

**Fé cheicòs për nòst Piemont?!
òòòòòj?!
Aora i-i penso....
peui i vèddrai....**

Disegn da "Valpelis"